

- L. Szaruga, *Walka o godność. Poezja polska w latach 1939–1988*, Wrocław 1993.
- L. Szaruga, *Dochodzenie do siebie. Wybrane wątki literatury po roku 1989*, Sejny 1997.
- P. Śliwiński, *Przygody z wolnością. Uwagi o poezji współczesnej*, Kraków 2002.
- P. Śliwiński, *Świat na brudno. Szkice o poezji i krytyce*, Warszawa 2007.
- Tekstylika. O „rocznikach siedemdziesiątych”*, red. P. Marecki, I. Stokfiszewski, M. Witkowski, Kraków 2002.
- Tekstylika bis. Słownik młodej polskiej kultury*, red. P. Marecki, Kraków 2006.
- Transformacja w kulturze i literaturze polskiej 1989–2004*, red. B. Bakuła, Poznań 2007.
- Trop w trop. Rozmowy z Andrzejem Sosnowskim*, oprac. G. Jankowicz, Wrocław 2010.
- K. Uniłowski, *Koloniści i koczownicy. O najnowszej prozie i krytyce literackiej*, Kraków 2002.
- B. Warkocki, *Homo niewiadomo. Polska proza wobec odmienności*, Warszawa 2007.

Z ZAGADNIENÍ DRAMATU

Bibliografia ogólna:

- W. Baluch, M. Sugiera, J. Zając, *Dyskurs, postać i płec w dramacie*, Kraków 2002 (wybrane rozdziały).
- Dobrze skrojony brutalizm* [dyskusja o nowej dramaturgii], „Didaskalia” nr 39, grudzień 2000.
- L. Eustachiewicz, *Dramaturgia współczesna 1945–1980*, Warszawa 1985.
- E. Fischer-Lichte, *Estetyka performatywności*, tłum. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2008.
- E. Fischer-Lichte, *Przedstawienia kulturowe*, „Didaskalia” nr 101, luty 2011.
- J. Kelera, *Dramaturgia groteski*, w tenże: *Panorama dramatu. Studia i szkice*, Wrocław 1989.
- J. Kelera, *Język świadomości nowej dramaturgii*, w: tenże, *Kpiarze i moralisci. Szkice o nowej polskiej dramaturgii*, Kraków 1986.
- A. Krajewska, *Dramat i teatr absurdu w Polsce*, Poznań 1996.
- A. Krajewska, *Dramatyczna teoria literatury. Zarys problematyki*, Poznań 2009.
- H.T. Lehmann, *Teatr postdramatyczny*, Kraków 2004.

- P. Pavis, *Słownik terminów teatralnych* (dowolne wyd.)
- S. Rzęsikowski, *Czy wszystko jest błazeństwem? Szkice o współczesnej dramaturgii*, Łódź 1993.
- G. Sinko, *Kryzys języka w dramacie współczesnym. Rzeczywistość czy złudzenie*, Wrocław 1977.
- I. Sławińska, *Czytanie dramatu* (1. Akcja, sytuacja, zdarzenie dramatyczne, 2. Struktura postaci), w: *taż*, *Odczytywanie dramatu*, Warszawa 1988, s. 7–25.
- Słownik dramatu nowoczesnego i najnowszego*, red. J.-P. Sarrazac, współpr. C. Naugrette, tłum. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2007.
- L. Sokół, *Historia i współczesność groteski*, „Dialog” 1970, nr 8.
- T. Terlecki, *Polski dramat awangardowy*, „Dialog” 1993, nr 4.
- S. Treugutt, *Dramat współczesny wobec współczesnego teatru*, „Dialog” 1972 nr 1, także w: *tenże*, *Pożegnanie teatru*, Warszawa 2001.
- S. Treugutt, *Autor i teatr*, w: *tenże*: *Pożegnanie teatru*, Warszawa 2001.
- A. Ubersfeld, *Czytanie teatru I*, Warszawa 2002.

Witold GOMBROWICZ

- J. Błoński, *Gombrowicz jako tragediopisarz*, „Dialog” 1990, nr 2.
- G. Goldman, *Teatr Gombrowicza*, w: *Gombrowicz i krytycy*, oprac. Z. Łapiński, Kraków 1984, s. 145–163.
- J. Jarzębski, *Natura i teatr: 16 tekstów o Gombrowiczu*, Kraków 2007.
- J. Majcherek, *Gombrowicz a teatr*, „Pamiętnik Teatralny” 1983, nr 22.
- Z. Majchrowski, *Gombrowicz i cień wieszczca oraz inne eseje o dramacie i teatrze*, Gdańsk 1995.
- M.P. Markowski, *Czarny nurt. Gombrowicz, świat, literatura*, Kraków 2004.
- T. Nyczek, *W teatrze Gombrowicza*, „Miesięcznik Literacki” 1972, nr 3.
- M. Piwińska, *Legenda romantyczna i szydery*, Warszawa 1973, s. 264–268.
- H. Schmidt, *Struktura semantyczna trzech dramatów Witolda Gombrowicza*, „Ruch Literacki” 1984, nr 4.
- W. Tarnowski, *Od Gombrowicza do Mackiewicza*, Londyn 1980.
- Witold Gombrowicz nasz współczesny: materiały międzynarodowej konferencji naukowej w stulecie urodzin pisarza. Uniwersytet Jagielloński – Kraków, 22–27 marca 2004*, red. J. Jarzębski, Kraków 2010 (wybrane rozdziały).
- K. Wolicki, *Gombrowicz*, „Odra” 1972, nr 1.

Sławomir MROŻEK

- J. Błoński, *Wszystkie sztuki Mrożka*, Kraków 1995.
- M. Esslin, *Mrożek, Beckett i teatr absurdu*, „NaGłos” 1991, nr 3, s. 209–217.
- M. Fik, *Mrożek zmieniony oraz Co to znaczy Mrożek?*, w: *taż, Sezony teatralne. Szkice*, Kraków 1974.
- J. Kelera, *Krótki przewodnik po Mrożku*, „Odra” 1990, nr 6.
- J. Kelera, *Mrożek, dowcip wyobraźni logicznej oraz Mrożek na etapie syntezy*, w: *tenże, Kpiarze i moralisci. Szkice o nowej polskiej dramaturgii*, Kraków 1986.
- M. Masłowski, *Sławomir Mrożek. Teatr absurdu czy absurd w teatrze*, „Przeгляд Humanistyczny” 1989, nr 7.
- T. Nyczek, *Obrona tradycji*, „Zeszyty Literackie” 1987, nr 17, także w: *tenże, Emigranci*, Kraków 1988.
- M. Piwińska, *Legenda romantyczna i szyderycy*, Warszawa 1973, s. 367–403.
- E. Sidoruk, *Antropologia i groteska w dziełach Sławomira Mrożka*, Białystok 1995.
- H. Stephan, *Mrożek*, Kraków 1996.
- M. Sugiera, *Dramaturgia Sławomira Mrożka*, Kraków 1996.
- A. Werner, *Racjonalistyczna groteska*, w: *tenże, Polskie, arcy-polskie*, Londyn 1987.
- K. Wolicki, *W poszukiwaniu miary. Twórczość dramatopisarska Sławomira Mrożka*, „Pamiętnik Teatralny” 1975, z. 1, także nadbitka 1975.

Tadeusz RÓŻEWICZ

- K. Braun, *Języki teatru* [Rozmowy z T. Różewiczem], Wrocław 1989.
- M. Dąbrowski, *Teatr Różewicza – opisanie formy*, „Miesięcznik Literacki” 1971, nr 3.
- T. Drewnowski, *Walka o oddech. O pisarstwie Tadeusza Różewicza*, Warszawa 1990. Także *Laboratorium Różewicza – bez sceny*, „Dialog” 1988, nr 7; *Różewicz: stare i nowe dekoracje*, „Dialog” 1988, nr 9; *Inny Różewicz*, „Dialog” 1988, nr 11/12.
- M. Fik, *Teatr Różewicza*, „Pamiętnik Teatralny” 1974, nr 1.
- S. Gębala, *Teatr Różewicza*, Wrocław 1978.
- J. Kelera, *Od „Kartoteki” do „Pułapki”*, „Dialog” 1987, nr 4, 5, także: *Wstęp*, w: *T. Różewicz „Teatr”*, t. I, Kraków 1988.
- J. Kelera, *Leżący pod ścianą*, w: *tenże, Kpiarze i moralisci. Szkice o nowej polskiej dramaturgii*, Kraków 1986.

- J. Kelera, *O poetyckiej strukturze dramatów Różewicza*, „Dialog” 1991, nr 10.
- A. Kijowski, *Antyteatr Różewicza*, „Twórczość” 1966, nr 12.
- J. Kłossowicz, *Różewicz i Beckett*, „Dialog” 1972, nr 7.
- Z. Majchrowski, *Różewicz*, Wrocław 2002.
- G. Niziołek, *Ciało i słowo. Szkice o teatrze Tadeusza Różewicza*, Kraków 2004.
- „Notatnik Teatralny” 1991, nr 2, (numer monograficzny).
- M. Piwińska, *Różewicz albo technika collage’u*, „Dialog” 1963, nr 9.
- M. Piwińska, *Różewicz, romantyzm, awangarda*, „Dialog” 1969, nr 7.
- M. Piwińska, *Legenda romantyczna i szydery*, Warszawa 1973, s. 377–366.
- C. Rowiński, *Nowy Różewicz czyli granice dramatu*, „Dialog” 1964, nr 7.
- K. Wolicki, *Tadeusza Różewicza droga na scenę*, w: tenże, *Wszystko jedno co o 1930*, Warszawa 1969.
- „Teatr” 1986, nr 11 (numer monograficzny).
- Wokół dramaturgii otwartej* (Rozmowa K. Puzyny i T. Różewicza), „Dialog” 1969, nr 9, także w: *Przeciw konwencjom. Antologia*, oprac. M. Fik, Warszawa 1994.

Zbigniew HERBERT

- M. Baranowska, *Radio jako osoba dramatu*, „Pamiętnik Teatralny” 1973, z. 3–4.
- S. Bardijewska, *Nagie słowo. Rzecz o słuchowisku*, Warszawa 2001.
- J. Ciechowicz, *Herbert teatralny*, „Topos” 2002, nr 4–5.
- M. Dziewulska, *Ćwiczenia warsztatowe*, w: tenże, *Poznawanie Herberta*, wybór i wstęp A. Franaszek, Kraków 2000.
- T.S. Eliot, *Poezja i dramat*, tłum. H. Pręczkowska, w: tenże, *Szkice literackie*, wybór W. Chwalewik, Warszawa 1963 (lub w: „Dialog” 1957, nr 12).
- H. Filipowicz, *Szklane oczy Hery. Reinterpretacja sztuk Zbigniewa Herberta*, „Teksty Drugie” 2000, nr 3.
- Ch. Fry, *Dlaczego pisze wierszem*, tłum. A. Trzeciakowska, „Dialog” 1956, nr 7.
- Z. Jarosiński, *Dramaty Herberta*, „Tygodnik Kulturalny” 1971, nr 2.
- W. Kajak, *Lalek czyli Każdy*, „Gazeta Wyborcza” (dodatek „Gazeta Regionalna”) 1997, nr 59.
- A. Kaliszewski, *Teatr Pana Cogito*, „Poezja” 1988, nr 1.
- J. Kopciński, *Nasłuchiwanie. Sztuki na głosy Zbigniewa Herberta*, Warszawa 2008.
- T. Kornaś, *Dwa razy starość*, „Echo Krakowa” 1995, nr 23.

- A. Kijowski, *Próby czytane: bohater Herberta*, „Dialog” 1972, nr 11.
- A. Krajewska, *Teatralna persona, czyli Herberta poetyka sceny*, w: taż, *Dramat i teatr absurdu w Polsce*, Poznań 1996.
- K. Latawiec, *Dramat poetycki po 1956 roku*, Kraków 2007.
- J. Łukasiewicz, *Herbert*, Wrocław 2001.
- J. Majcherek, *Słuchanie teatru*, „Teatr” 1985, nr 8.
- J. Maciejewski, *Herbert w słuchowiskach radiowych*, „Literatura” 1973, nr 26.
- B. Mamoń, *Okrucieństwo z premedytacją*, „Tygodnik Powszechny” 1958, nr 31.
- J. Marczyński, *Konstrukcja dramatów Zbigniewa Herberta*, „Przegląd Humanistyczny” 1974, z. 5.
- J. Mayen, *Radio a literatura*, Warszawa 1965.
- E. Morawiec, *Kronika oblężonego miasta*, w: taż, *Seans pamięci*, Kraków 1996.
- M. Piwińska, *Zbigniew Herbert i jego dramaty*, „Dialog” 1963, nr 8.
- M. Prussak, *Dramat poetycki*, hasło w: *Słownik literatury polskiej XX wieku*, Wrocław 1993.
- M. Ruda, *„Pan Cogito” i „Lalek” w Jeleniej Górze*, „Literatura” 1975, nr 44.
- K. Ruta-Rutkowska, *Poetyka dysonansu w dramatach Herberta*, w: *Herbert. Poetyka, wartości, konteksty*, red. E. Czaplejewicz, W. Sadowski, Warszawa 2002.
- J. Sieradzki, *Smak magdalenki*, „Polityka” 1997, nr 18.
- M. Szpakowska, *Kuszenie Sokratesa*, „Twórczość” 1971, nr 1.
- B. Wojdowski, *Jaskinia filozofów (list do reżysera)*, „Współczesność” 1961, nr 4.
- Z. Zapasiewicz, *Mój Herbert*, „Teatr” 1998, nr 9.

CXIII. SPOSOBY KONSTRUKCJI BOHATERA NA PRZYKŁADZIE ŚLUBU GOMBROWICZA, KARTOTEKI I PUŁAPKI RÓŻEWICZA, TANGA MROŻKA, NOCY HELVERA VILLQISTA, ODPOCZYWANIA PASSINIEGO

Utwory:

Ślub Gombrowicza, w: W. Gombrowicz, *Trans-Atlantyk. Ślub*, wstęp J. Wittlin z komentarzami autora, Paryż 1953, przedr. (bez zdjętego przez cenzurę *Wstępu*) Warszawa 1957, także w: W. Gombrowicz, *Dzieła*, t. 6, *Dramaty*, Kraków 1988 (i wyd. następne); oraz w: *Polski dramat emigracyjny 1939–1969*, Poznań 1993.

- Kartoteka* Różewicza, „Dialog” 1960, nr 2, także w: T. Różewicz *Kartoteka. Zielona Róża*, Warszawa 1961, nast. kilkanaście wydań utworu; *Kartoteka i Kartoteka rozrzucona*, Kraków 1997.
- Pałapka* Różewicza, „Dialog” 1982, nr 2, także w: T. Różewicz, *Teatr*, t. 2, Kraków 1988 (i wyd. następne).
- Tango* Mrożka, „Dialog” 1964, nr 11, także w: S. Mrożek *Utwory sceniczne*, t. II, Kraków 1973 (i wyd. następne).
- Noc Helvera* Villqista, „Dialog” 2000, nr 3.
- Odpoczywanie* Passiniego, „Dialog” 2009, nr 2.

Opracowania:

Ślub

- J. Błoński, „*Ślub*” jako tragedia psychoanalityczna, w: tenże, *Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu*, Kraków 1994.
- M. Bukowska-Schiemann, „*Ja sztuka (...) jestem jak sen*”. O „*Ślubie*” W. Gombrowicza, „*Pamiętnik Literacki*” 1992, z. 2.
- A. Falkiewicz, *Problematyka „Ślubu”*, „*Dialog*” 1959, nr 2.
- S. Gębala, *Arcydramat Gombrowicza*, w: *Dramat polski XIX i XX wieku. Interpretacje i analizy*, red. L. Ludorowski, Lublin 1987.
- M. Głowiński, *Komentarze do „Ślubu”*, „*Dialog*” 1975, nr 11, także w: *Gombrowicz i krytycy*, wybór i oprac. Z. Łapiński, Kraków 1984.
- B. Guzalska, „*Ślub*”, czyli teatr Jerzego Jarockiego, „*Dialog*” 1997, nr 10.
- B. Guzalska, *Jerzy Jarocki, artysta teatru*, Kraków 1999 (rozdz. o *Ślubie*).
- J. Jarocki, *Potyczki o „Ślubu”*, „*Dialog*” 1991, nr 2.
- J. Kopciński, *Pijaństwo króla Henryka*, „*Teatr*” 1998 nr 6, także w: tenże, *Które do wyjścia?*, Warszawa 2002.
- J. Kott, *Rodzina Mrożka*, „*Dialog*” 1965, nr 4.
- Z. Malić, „*Ślub*” Gombrowicza, „*Dialog*” 1966, nr 5.
- J. Margoński, *Od rytuału ku teatrowi. O „Ślubie” Gombrowicza*, „*Ruch Literacki*” 1986, z. 4.
- E. Morawiec, „*Ślub*” „*niższej rangi*”, „*Didaskalia*” nr 24, kwiecień 1998.
- H. Schmidt, „*Nagi palec*”. (Teatralizacja przedmiotów w „*Ślubie*” Witolda Gombrowicza), „*Pamiętnik Literacki*” 1989, z. 4.
- S. Treugutt, *Zbyt dobry teatr. Po premierze „Ślubu” kilka refleksji*, „*Kultura*” 1974 nr 19, także w: tenże, *Pożegnanie teatru*, Warszawa 2001.

K. Zaleski, „Ślub” Witolda Gombrowicza. (Uwagi inscenizacyjne), w: Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Kraków 1984.

Kartoteka

T. Drewnowski, *Otwarcie: polska „la bataille” d’Hernani*, w: tenże, *Walka o oddech. O pisarstwie Tadeusza Różewicza*, Warszawa 1990.

S. Gębala, „Kartoteka” po dwudziestu latach, „Polonistyka” 1979, nr 4.

J. Kelera, *To co najważniejsze albo w 15 lat po „Kartotece”*, „Odra” 1973, nr 11.

J. Kopciński, *Każdy musi to przejść. O „Kartotece” Różewicza po czterdziestu latach*, „Teatr” 1999 nr 7–9, także w: tenże, *Którędy do wyjścia?*, Warszawa 2002.

T. Kostkiewiczowa, „Kartoteka” T. Różewicza, w: *Dramat i teatr*, Warszawa 1967 oraz w: A. Okopień-Sławińska, *Czytamy utwory współczesne: analizy*, Warszawa 1967.

J. Kott, *Bardzo polska kartoteka*, „Dialog” 1960, nr 5, także w: tenże, *Miarka za miarką*, Warszawa 1962.

M. Napiontkowa, *Prapremiera „Kartoteki”*, w: *Przeciw konwencjom. Antologia*, oprac. M. Fik, Warszawa 1994.

D. Ratajczakowa, „Kartoteka” czyli problem dzieła otwartego, „Nurt” 1977, nr 2; [Kartoteka czytana poprzez fraktale]; „Do piachu” – sukces dramatu, klęska tragedii, „Dialog” 2005, nr 3.

T. Różewicz i K. Braun, *Kartoteka*, w: K. Braun, *Języki teatru. Rozmowy o dramacie, teatrze i innych sprawach*, Wrocław 1989.

S. Treugutt, *Różewicz mojego czasu*, „Teatr” 1986 nr 11, także w: tenże, *Pożegnanie teatru*, Warszawa 2001.

S. Treugutt, *Słowo przed emisją „Kartoteki”*, „Dialog” 1991, nr 10.

Pułapka

E. Baniewicz, *Czarna ściana*, „Twórczość” 1991, nr 2, także w: tenże, *Lata tłuste czy chude*, Warszawa 2000.

T. Drewnowski, *Dialogi z Kafką*, w: tenże, *Walka o oddech. O pisarstwie Tadeusza Różewicza*, Warszawa 1990.

M. Dzieduszycka, *Dwie wizje „Pułapki”*, „Dialog” 1984, nr 6.

J. Majcherek, *Różewicz i „Pułapka”*, „Dialog” 1983, nr 7.

„Notatnik Teatralny” 1993, nr 5 (rozdz. III: *Pułapka*).

T. Różewicz, K. Braun, *Pułapka*, w: K. Braun, *Języki teatru. Rozmowy o dramacie, teatrze i innych sprawach*, Wrocław 1989.

Tango

J. Błoński, *Tango i dramaturgia modeli*, „Dialog” 1980, nr 7.

- J. Kelera, *Kpiarze i moralisci*, Kraków 1966, s. 183–193.
- J. Kopciński, *Upić się, ale jak? „Tango” Sławomira Mrożka współcześnie*, „Teatr” 1997 nr 7–8 oraz *Niedowiarkowi w odpowiedzi. Spór o „Tango”*, „Teatr” 1998, nr 3; oba teksty także w: tenże, *Którędy do wyjścia?*, Warszawa 2002.
- J. Kott, *Rodzina Mrożka*, „Dialog” 1965, nr 4. Także w: tenże, *Aloes*, Warszawa 1966 i wyd. nast.
- S. Treugutt, *„Tango” czyli o potrzebie ładu i harmonii* w: tenże, *Pożegnanie teatru*, Warszawa 2001.

Noc Helvera

- P. Gruszczyński, *Preparaty*, „Dialog” 2000, nr 11.
- B. Guetzalska, *Dobrze (i źle) skrojone*, „Didaskalia” nr 45, październik 2001.
- „Ruch Teatralny” 2000, nr 7 i 8 (przegląd recenzji po premierach w Warszawie i Poznaniu); także na wortalu – e-teatr: archiwum wirtualne, baza realizacji.

Odpoczywanie

— spis recenzji na wortalu e-teatr.pl – przy zapisie dokumentacyjnym premiery.

CXIV. ODMIANY SYTUACJI DRAMATYCZNEJ W NIEMCACH KRUCZKOWSKIEGO, ŚLUBIE GOMBROWICZA, EMIGRANTACH MROŻKA, PRÓBACH SCHAEFFERA, WYPRAWACH KRZYŻOWYCH BIAŁOSZEWSKIEGO I OFIERZE VILGEFORTIS TOMASZUKA

Utwory:

- Ślub* Gombrowicza (patrz. wyżej).
- Emigranci* Mrożka, „Dialog” 1974, nr 8, także w: S. Mrozek, *Utwory sceniczne nowe*, Kraków 1975.
- Próby* Schaeffera, „Notatnik Teatralny” nr 3, wiosna 1992, także w: B. Schaeffer, *Utwory sceniczne*, Salzburg 1992.
- Wyprawy krzyżowe* Białoszewskiego w: M. Białoszewski, *Teatr Osobny 1955–1963*, wstęp A. Sandauer, Warszawa 1971, także: M. Białoszewski, *Utwory zebrane*, t. 2, Warszawa 1988.
- Ofiara Vilgefertis* Tomaszuka, „Dialog” 2001.

Opracowania:**Niemcy**

- Z. Greń, *Dramaturgia Leona Kruczkowskiego*, w: *Z problemów literatury polskiej XX wieku. Literatura Polski Ludowej*, red. S. Żółkiewski, H. Wolpe, A. Markiewicz, Warszawa 1965.
- T. Sivert, „*Niemcy*” *Leona Kruczkowskiego*, Warszawa 1967.
- R. Szydlowski, *Dramaturgia Leona Kruczkowskiego*, Kraków 1972.
- K. Wolicki, *Dylemat Kruczkowskiego*, „Dialog” 1962, nr 12, także w: tenże, *Wszystko jedno co o 19.30*, Warszawa 1969.

Emigranci

- S. Gębala, *Mroźka „Kordian i cham”*, „Dialog” 1977, nr 8.
- [A. Kijowski] *Dedał, Sofizmaty o wolności*, „Twórczość” 1976, nr 3.
- S. Rzęsikowski, *Czy wszystko jest błżeństwem? Szkice o współczesnej dramaturgii*, Łódź 1993, s. 48–67.
- K. Stypułkowska, *Jak to czytają Francuzi*, „Dialog” 1975, nr 4.

Wyprawy krzyżowe

- J. Kopciski, *Gramatyka i mistyka. Wprowadzenie w teatralną osobność Mirona Białoszewskiego*, Warszawa 1998 (rozdz. *Pani historia, pani rzeczywistość – tu bibliografia*).

Ofiara Vilgelfortis

— spis recenzji na wortalu e-teatr.pl – przy zapisie dokumentacyjnym premiery.

CXV. TRADYCJA I PARODIA NA PRZYKŁADZIE ZIELONEJ GĘSI I PORFIRIONA OSIEŁKA GAŁCZYŃSKIEGO, ŚMIERCI PORUCZNIKA MROŹKA, OPERETKI GOMBROWICZA, OSMEDEUSZY BIAŁOSZEWSKIEGO

Utwory:

- Zielona gęś*, w: K.I. Gałczyński, *Dzieła*, t. 3, Kraków 1958, także *Teatrzyk Zielona Gęś przedstawia*, posłowie J.S. Kopczewski, Warszawa 1984.
- Śmierć porucznika S. Mroźka*, „Dialog” 1963, nr 5, także w: S. Mroźek, *Utwory sceniczne*, Kraków 1963.
- Operetka*, w: W. Gombrowicz, *Teatr*, Paryż 1971, także w: W. Gombrowicz, *Dzieła*, t. 6: *Dramaty*, Kraków 1988.
- Osmędeusze*, w: M. Białoszewski, *Teatr Osobny 1955–1963*, wstęp A. Sandauer, Warszawa 1971, także w: M. Białoszewski, *Utwory zebrane*, t. 2, Warszawa 1988.

Opracowania:**Zielona Gęś**

- A. Drawicz, *Konstanty Ildefons Gałczyński*, Warszawa 1968, s. 155–161 (*Zielona Gęś*).
- W. Kubacki, *Po tropach groteski i absurdu*, „Życie Literackie” 1978, nr 18.
- M. Piwińska, *Między tradycją a socjalizmem*, w: też, *Legenda romantyczna szycy*, Warszawa 1973.
- W.P. Szymański, *O najmniejszym teatrze świata czyli o teatrze wyobraźni*, „Tygodnik Powszechny” 1955, nr 57.
- A. Wirth, *Teatr Gałczyńskiego*, w: tenże, *Siedem prób*, Warszawa 1962.
- M. Wyka, Wstęp do: K.I. Gałczyński, *Wybór poezji*, wyd. 5, Wrocław 1982, BN, s. I, nr 189.
- M. Wyka, „Zielona Gęś” po latach, „Dialog” 1968, nr 10.

Śmierć porucznika

- J. Kelera, *Kpiarze i moralisci. Szkice o nowej polskiej dramaturgii*, Kraków 1986, s. 111–114.
- M. Kostaszczuk, *Sprawy porucznika Oralona ciąg dalszy*, „Rocznik Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza”, Wrocław 1988, s. 103–108.
- H. Vogler, *Kpiarz w krainie wieszczów*, „Kultura” 1964, nr 5.

Operetka

- J. Błoński, *Historia i operetka*, „Dialog” 1971, nr 6, także w: J. Błoński, *Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu*, Kraków 1994.
- D. Danek, *Oblicze. Gombrowicz i śmierć*, Kraków 1975, nr 254, także w: *Gombrowicz i krytycy*, wybór i oprac. Z. Łapiński, Kraków 1984.
- M. Janion, *Trzy dramaty o rewolucji (Kraśiński, Witkiewicz, Gombrowicz)*, w: też, *Projekt krytyki fantazmatycznej*, Warszawa 1991.
- J. Kopicński, *Witkacy idzie na „Operetkę”*, „Teatr” 2000, nr 9, także w: tenże, *Którędy do wyjścia?*, Warszawa 2002.
- G. Sinko, *Szaty „Operetki” Gombrowicza*, „Teatr” 1975, nr 13.
- M. Szpakowska, „Krawiec” i „Operetka”: *wykroje i wzory*, „Dialog” 1977, nr 11.
- W. Tarnowski, *Operetka*, w: tenże: *Od Gombrowicza do Gombrowicza*, Londyn 1980.

Osmędeusze

- M. Białoszewski, *Do Redakcji „Dialogu”*, „Dialog” 1977, nr 11.
- A. Gerard [A. Łaszowski], *Wydarzenie literackie. „Osmędeusze” M. Białoszewskiego*, „Kierunki” 1957, nr 30, także w: A. Łaszowski, *Oko w oko z młodością*, Warszawa 1963, s. 296–307.

- G. Kerényi, *Odtańcowywanie poezji czyli dzieje teatru M. Białoszewskiego*, Kraków 1973.
- J. Kopciński, *Teatr z makaty – „Osmędeusze”*, w: *Pisanie Białoszewskiego. Szkice*, red. M. Głowiński i Z. Łapiński, Warszawa 1993.
- J. Kopciński, *Osmędeuszowe partytury Mirona Białoszewskiego*, „Teatr” 1997, nr 11, także w: *tenże, Którędy do wyjścia?*, Warszawa 2002.
- A. Krajewska, *Białoszewskiego „dramat osobny” czyli „wypadek z geneologii”*, w: *Pisanie Białoszewskiego. Szkice*, red. M. Głowiński i Z. Łapiński, Warszawa 1993.
- J. Majcherek, *Gramatopisarz niedosceniony*, „Teatr” 1986, nr 5.
- Teatr Białoszewskiego*. Stenogram z dyskusji (Z. Feddecki, S. Jarecki, A. Sandauer, J. Skolimowski), „Dialog” 1959, nr 2.

TEORIA LITERATURY

CXVI. GATUNKI LITERACKIE

- Rodzaj, gatunek, odmiana gatunkowa.
- Gatunek jako norma: jej ustanawianie i przełamywanie.
- Ewolucje gatunku literackiego: jego stosunek do prądów literackich i procesów historycznych.
- Kształtowanie świata przedstawionego i stylu w różnych gatunkach literackich.
- Gatunki wysokie i niskie.
- Wpływ utworu poszczególnego (arcydzieła) na rozwój gatunku literackiego.
- Klasycyzm, romantyzm, kierunki literatury XX wieku wobec gatunków literackich.

Opracowania:

- M. Bachtin, *Problem gatunków mowy*, w: *tenże, Estetyka twórczości słownej*, tłum. D. Ulicka; oprac. przekł. i wstęp E. Czaplejewicz, Warszawa 1986.
- S. Balbus, *Zagłada gatunków*, w: *Genologia dzisiaj*, red. W. Bolecki i I. Opacki, Warszawa 2000.
- E. Balcerzan, *W stronę genologii multimedialnej*, w: *Genologia dzisiaj*, red. W. Bolecki i I. Opacki, Warszawa 2000.
- D. Ben-Amos, *Kategorie analityczne a gatunki etniczne*, tłum. M.B. Fedorowicz, „Pamiętnik Literacki” 1989, nr 2.